

HETI SZEMLE

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI HETILAP.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
Egy évre — — — — — 6 korona — fillér
Félévre — — — — — 3 „ — „
Negyedévre — — — — — 1 „ 50 „
Tanítóknak és kézműiparosoknak egy évre 4 korona
Egyes szám ára 20 fillér.

Felelős szerkesztő
BÁTHORY ENDRE.
Főmunkatárs
MAROSÁN JÁNOS.
A lap kiadója:
A „PÁZMÁNY-SAJTÓ”

A szerkesztőséget és kiadóhivatalt illető összes küldemények, pénzek, hirdetések stb. a „Pázmány sajtó” címére küldendők, (Iskolaköz 3. sz.)
Hirdetések jutányos árban vételnek fel.
Nyilvántér sora 40 fillér.
A lap megjelenik minden szerdán.

Megrázó intelmek. És megérkezik minden esztendőben városunk számára is a szomorú, sőt megrázó intellem. Jön a kegyetlen *epidemia*. És őli, pusztítja gyermekeinket. Amint elérkezik az aratás, úgy jön ő is kaszájával és bele vágja gyermekeink rendjébe. Sőt már serdültebb ifjainkat is tépi a családok, a nemzet fájáról. A bimbó már nem elég neki. Virágra áhítozik. Az ifjuságra. És mikor kaszája működik, nyomában Rachael siralma hangzik. *Megrázó intelmek* — a városok számára. A miénkre legkivált. És ez intelmet legtalállobban A Louis Blank híres társadalmi elve mintájára így lehet formulázni.

— *És ne merészeljen, ne legyen senkinek joga ebben a városban egy fillért is elkölteni fényűzésre.* De még másra sem, míg mulasztásainkat nem pótoljuk és míg nem eszelekszünk mindent, amit lekiismeretünk, a higiénia követelményei, meg a józan ész — diktálnak. Nem a művelődési eszközök, a tanintézetek elszaporítására van most szüksége e városnak. Mit élünk a kulturpaloták-
kal? Mit az utca vágásokkal? Az egészség, a szülők, családok megnyugvó biztonsága... felér az összes külső fényvel és benső haladással. Ugyannyira, hogy boldogabb az egészséges koldus család, — mint az epidemikus királyi ház.

Városi és falusi politika. A diszharmoniót kereső, az egoizmust plántáló elemeknek taktikája, hogy ott analizál, ott állít élbe fogalmakat-fogalmakkal, ahol éppen a nagyon is kívánatos összhangra, egységes irányu haladásra — életszükség van. Mindenki tudja, hogy Magyarországon a falu, a község sebektől vérzett. Vérzik még most is. Sok-sok idő kellett, míg nemesak hazánkban, de külföldön is, például a francziák, angolok és németek rájöttek, hogy a falu haladása, a parasztság pusztulása után az ország, a nemzet pusztulása okvetlen bekövetkezik. Thierst kiáltotta oda nemzetének, hogy amíg parasztjai lesznek Franciaországnak, háboru, vagy forradalom pillanatnyilag megtörhetik, de végkép le nem törhetik. Vigyázzatok azért a falvakra! Bülow kancellár egyik hatalmas beszédében így szólott:

— A parasztság megerősítését a német nemzet legelőkelőbb feladatának tartom... A falvak, a parasztság a monarchia legszilárdabb alapjai. Amíg egy német paraszt megáll a rögön és tisztességesen megélhet; addig, a szociáldemokrácia nem vetheti meg uralmát a Keleti tenger és Alpesek közt.

Károlyi Sándor gróf, a magyar parasztság atyja, prófétai jóslással mondja magyar nemzetének:

— A nép a nemzet gyökere. Vége van e nemzetnek, ha e gyökerek pusztulásnak indulnak.
— Vissza a faluba!

És a magyar társadalom, kormányzat dicséretes buzgósággal veti figyelmét a — falura.

Ez fáj a levitézlett, de most odujából előbujó liberális elemeknek. A Vázsonyiaknak és hasonszörű világpolgároknak. Minek nekünk a falu? Minek nekünk falusi politika? Ezután persze csak az következik: Minek nekünk magyar nemzet? Minek nekünk baba? Kell nekünk város. Jöjjön nekünk a városi politika. Az aszfalt, a luxus — kozmopolitikaság termő talaja, melegágya.

No lám, hogy megérik ezek az urak, hol lakik, hol találgat meg az igazi magyar nemzet. A tiszta magyar faj. Nemzeti gyökér. Azért kell nekik város.

Hát nekünk is kell város. Szükségesek a természetes gépepótlók. De nem a falvak, a magyar nép elnyomására. Am, nem kell a város gyors, örületes előretörtetésével. Koldusbotra juttató pazarlásával. De kell biztos haladásával, mely haladás nincs ellentétben a falvak, a parasztság talpraállításával, sőt jótékony hatással van a maga vidékére. És megfordítva.

Azért elmondhatjuk amit Jókai mondott Tancsiesnek, mikor ez minden eleven embernek bizonyos számú földet akart osztani:

— Bolond ke'd Tancsies! Bizony bolond kend Vázsonyi, ha azt hiszi, hogy elnéptelenedett, összetört, földre sujtott vidék, parasztság nélkül — boldoguló, virágzó város lehetséges. Olyan nincs! De okos bolond — mert ravasz, srófos észjárásából kiteszik a lóláb. (bg.)

Nyájás kiszolgálás.

Vén asszony már fél órája, hogy a gyógyítótarban az orvosságra várakozik.

— Tessék már elkészíteni azt a medecinát.

— Mindjárt anyám... mindjárt.

Egy kis idő múltán.

— Ugyan tessék már ide adni azt a medecinát,

— Hány éves maga anyám?

— Hetvennyolc.

— No lám — szól a gyógyszerész, most már mérgesen. Ha én tudtam kendre 78 évig várni, kend is várhat még egy kis negyedórát.

A szatmári Vaskapu.

A „Szatmár” ez lap 4. számában olvastuk, hogy a városi tanács a zárdakert átvágása és a Verbőczy-utezának az István-térre való kinyitása ügyében a kisajátítási eljárásra a közgyűléstől felhatalmazást kér.

Mily titkos tényezőnek vagy tényezőknak sürgetésére, még nem tudjuk, de amint a fenti közlemény igazolja, tényleg teljes erővel rávetette magát a tanács annak a jobb sorsot érdemlő zárdakertnek átvágására.

Nagyon kérjük a városi tanácsot, hogy álljon el eme szándékától, mert kivitele mellett gyenge, ellene pedig erős érvek szólanak.

Egyik ok, amelyet a kivitel mellett felhoznak, ama ezél, hogy a Kazinczy-utezának vásárkor mutatkozó tulságos forgalmát megosszák és a közlekedés megosztása éppen a zárdakerten át nyitandó utezán keresztül történjék. Más szavakkal: a Deák-téri nagypiaczot az István-térrel egy új utezadás által akarják összekötni, hogy a Perényi-uteán felsiető vidéki emberek, állatok és járóművek egy része az új vonalon jusson fel a piacra.

E ezél észszerűtlen, fizikailag kivilhetetlen, tehát oknak nem válik be.

Mintha a Kárpát-hegység nem szívesen engedné ki Dunánk vizét a haza földjéről, úgy összeszorítja medrét lent Orsovánál. A sziklafalak kemények, mint a vas; közel vannak egymáshoz, mint egy kapu szárnyai. Megvan a Vaskapu-szoros. A nagy Széchényinek és másoknak sokat kellett törödniök, fáradniok, robbantaniok, hogy a hajóközlekedést ott lehetővé tegyék. Még most is nagy óvatosságra van a hajóknak szükségük, hogy sziklába ne ütdjenek. Ott jártunk. Így láttuk.

Mikor a Rákóczi-uteán végigmegyünk, rendesen eszünkbe jut a Vaskapu szoros. A Hám János- és Verbőczy-utezák a Rákóczi-utezába torkollanak. A törvénszéki palota, a

— Két szentkép diszes aranyozott kerettel ingyen, ki 25 forinton felül bevásárol —
Krámer Jeremiás butorkereskedésében **Szatmár** a színházzal szemben.

Helyben készült legjobb minőségű ebédlő és hálószoba berendezések olcsón kaphatók.

Lelkészek és tanítók részére 10% árkedvezményt nyujtok.

Lévay-ház s az Európa vendéglő, mint sziklafalak szoritják itt össze a közlekedés árját. Ez a szatmári Vaskapu. Az orsovain sokat robbantottak, de a szatmárin robbantani nem fognak. Tehát ez nem enged, nem tágul. Ennek elég feladat tisztán csak a városi eddigi forgalmat minden késlekedés, zavar és baj nélkül önmagán átengedni. Már eddig is fordult ott elő többenemü késlekedés, zavar és baj. Már 12 évvel ezelőtt, tehát akkor, mikor a közgyűlés először foglalkozott a zárdakert átvágásának cseppet sem humánus tervével, egy avatott kiválóíró erre a pontra rámutatotta a Heti Szemlében. Azóta a körülmények még jobban megsulyosodtak az állami iskolának és a vasuti sinpárnák odaépítése, meg az ottani motorközlekedésnek kétszer könyökbe tört iránya miatt. Ha annyi évvel ezelőtt a józan számításba ütközött a közlekedésnek a szatmári Vaskapuba terelése, ma még több okból beleütközik az. Ma is fennáll a fizikai törvény, hogy több fészt, több szekér, vagy bármely járómű egy időben, egy helyen nem mozoghat, sőt nem is lehet.

Hogyan lehet tehát azzal előhozakodni, hogy a zárdakert átvágásával a vásári forgalom egy részét a szatmári Vaskapuba tereljék? Hol van itt józan előrelátás? Lehet-e a mondottak alapján a valóságos főcél az, hogy a Kazinczy-utcai tulbó forgalmat a Verbóczy-utczának az István-térig való meghosszabbításá-

val megosszák? Ez nem lehet főcél. De egyáltalán cél sem lehet, mint-hogy képtelenség. Ez nem közérdek. Itt a közérdek hangoztatása csak bűvös álaréz, mely alatt egyéni ötlelet, passzió, spekuláció, lappang. Ártani akarást, felekezetieskedést csak nem tételezhetünk föl egy illusztris tanácsról? Már pedig az említett okokért, vagy túlbecsült és túlesigázott más kiesnyes okokért egy szerzetes-társulat tulajdonjogán keresztül gázolni nem szabad. Magának arendőrkapitányának kellene tiltakozni az ellen, hogy nagyobb forgalom jöjjön a szatmári Vaskapuba, melyben a rendes városi közlekedés mellett is fordultak elő bajok.

A tervezett utvonal még egy másik okból sem alkalmas a forgalom megosztására. Régi igazság, hogy két pont között legrövidebb ut az egyenes. Amde a tervezett utvonal görbe lenne és így jelentékeny kerülő; a Kazinczy utczánál mintegy 200 méterrel hosszabb. Már pedig a józan érzék mindenkinek azt fogja diktálni, hogy a rövidebb utat válassza. Tehát kényszerítés nélkül a vidékiek nem mennek gyalog, vagy nem hajtják kocsijokat, esetleg éppen terhes szekérokot a Verbóczy-utczán át a Deák-térre.

Ha továbbá fennáll a városnak ama szándéka, hogy a Deák-térről a piacot az Árpád-utczára tegye át, a Deák-tért pedig parkirozza, akkor a Kazinczy-utca könnyen lebonyolítja a megmaradó forgalmat. Ez

esetben az Árpád-utczával való összeköttetést kell keresni. De akkor sem az Isván-térnek összekötését kell észbe venni, hanem a németi református templom mellett elhaladó Wesselényi utczának a közútjánál levő részét a Kinizsi-utca közepével összekötni, ahol tudniillik a Szivárvány-köz a Kinizsi-utczába ér. Hiszen a vidéki szekerek első találkozási pontja nem is az István-téren van, hanem a németi református templom előtt.

Az átvágás főoka illetve hangoztatott célja így elesvén, joggal reméljük a tekintetes tanácstól, hogy a zárdakert átvágási szándékától eláll. Kérjük is, hogy álljon el.

A fejtegetést hely szűke miatt most tovább nem folytathatjuk.

A város fejlesztése.

Réges-régen a tapadás törvénye szerint ment végbe. A polgárok a vár falai köré építették szalmafedeles sárkunyhóikat, hogy ha ellenség jön, annak falai között találjanak menedéket. Az így keletkezett görbe utczát a kert felőli oldalon palánkkal és mély árokkal vették körül, hogy a kóborló katonák és rablók betörései elől biztosítva legyenek.

Ha szaporodott a lakosság, még egy utca keletkezett az első körül s az is fakertéssel és sánczczal védekezett kifelé. Rendet nem tartottak: akinek tetszett, előbbre tolt a házat; akinek a esendesség, kellett beljebb épített.

Igy alakultak ki a szatmári ivalaku utczák mélyen fekvő kertjeikkel s rendetlen ház-

Akik egymást keresik.

Irta: **Mester.**

Öreg nagyapó öreg karosszékében ül. Reszkető kezeivel illesztgeti pápaszemét. Mert mi tagadás, szemei is — megöregedtek. Utóvégre is hetven esztendőn keresztül látni, nézni, olvasni — nem éppen kis munka volt.

Olvasásba fog. Alig betűz ki azonban mindennapi újságából néhány sort, beszalad Laczika. Mint a mókus kuszik nagyapónak térdeire. És aztán? Megered a kérdések áradata, akár a záporosó szakadása. Szervusz újságot olvasás!

— Ugy-e nagyapuka, a csillagok most a mennyországban világítanak?

— Ott világítanak, fiaeskám.

— Hát a nap is ott alszik éjszakán át?

— Ott alszik, fiaeskám.

— Osztán a csillagos ég a paplanja.

Azt mondotta Gizike.

— Jól mondotta, lellem.

Most hallgatás következik. De csak egy kis időre. Majd nagyapánk ősz szakálával játszadozik. Simogatja. Leveszi az öreg szeméről aztán a pápaszemét. Nini — a maga kis orocskájára bigygyeszi. Ősz nagyapó olyan nyugodtan türi. Nem ver Laczikának a kezecskéjére. Olyan esendes, olyan nyugodt. Ott tartják gyöngé térdei a kis hamist. Ugy

is tudja, nem sokáig tart. Hiszen mindjárt mást fog gondolni — a kis hamis. Ez a nyugtalan ágról-ágra ugráló kis — mókus.

Akkorátusra úgy van. Laczika ott hagyja nagyapót. A konyhába szalad. Hohó! Gyuszi már zsiros kenyeret eszik. Amint ezt észreveszi torkaszakadtából követelődzik. Hiába esititja édes anyja.

— Te is kapsz mindjárt.

— Itt van a tied is.

Hja, Laczikának egyetlen perez, örökkevalóságnak tetszik. Pedig ez az örökkevalóság csakugyan egy perezig tartott.

De még sines nyugalom! Még több kellene!

— Nem kaptok, szól a mama most már igen komolyan.

— Menjetek játszani.

Játszani? Hát kivel játszanak? Hát hova menjenek?

Nagyapóhoz.

Ősz nagyapó pedig már ugyancsak belemerült a nagy világ eseményeibe.

Laczika azonban újfent térdeire kuszik. A kisebbik leányka meg kezeit ragadja meg.

Nagyapó megint nem tudja hát elolvasni, mi lessz — a háborúval. De szó, panasznál nélkül hagyja abba az olvasást. És akaratlanul belevegyl egy más világba. Tündéres világba. Ahol a háboru is játék. És

háboruskodnak is. Egész addig, mig hallják az okos beszédet:

— Asztalon a leves.

Laczika ebéd alatt nem jól viseli magát. Nem tették fel kis piros poharát. És ez óriási sérelem. Mulasztás. Ezért van a baj. A hivatalból fáradtan hazaérkezett apa egy perezig se türi ezt a nyugtalanságot.

— Laczika! Szegletbe!

És Laczika szó nélkül áll fel. Oda sompolyog a szegletbe. De csakhamar kiesordul a pohár.

Nagy esőndesség borul az ebédőre. Ősz nagyapónak nincs kedve az ebédhez. Laczika nincs az asztalnál. Szó nélkül emelkedik fel. Odamegy a szeglethez. Laczikához. Ölébe veszi. Az élet terhét már nem bírja. Roskadzik alatta. De kis unokáját a férfi erejével, könnyedségével emeli ölébe. Oda cepeli az asztalhoz. Ölébe veszi. És esznek együtt.

Laczika pedig büszkén néz körül. Még édes apjára is. Mintha mosolyogva, elégtételt kapva mondaná:

— No hát ki az ur háznál?

*

Azt szokják mondani, hogy az öregség második gyermekkor.

Igaz-e?

Láttátok az imént, amint gyermek és öreg keresik egymást.

CSAPÓ LAJOS

SZATMÁR, Deák-tér 7., (I. emelet).

**ELSŐRANGU PAPI-
ÉS POLGÁRI SZABÓ**

Magyar díszruhák, Polgári ruhák,
Papi öltönyök, Libériák,
Reverendák, Szarvasbőr-
Czímádák, nadrágok,
Palástok, fővegek, Bőr kabátok
készítését elvállalom.

Mindenemü öltöny készítésénél a fősulyt az elegáns szabás és finom kivitelre fektetem, a mellett teljes kezesiséget válllok szállítványaim valódi színe és tartósságáért. Nagy raktár honi és angol szövetekben. Tisztelettel **CSAPÓ LAJOS, szabó-mester.**

soraikkal, melyekben csak évszázadok küzdelmeivel sikerült egy-egy szépirodalmi vonalat érvényre emelni.

De mióta az utóbbi években a lakosság rohamosan szaporodik, felszínre került a spekuláció, a parcellázás. Itt is, amott is új utcák nyílnak a szélrózsa minden irányában.

És talán valami magassabb értelem vezet-e az egész törekvést? Számot vetnek-e az intéző körök azzal, hogy a keletkezett új városrészek szervesen kapcsolódjanak bele a régi városba s a beépített új területek már keletkezésük pillanatában el legyenek látva az élet, mozgás, lélegzés, szellemi és anyagi fejlődés előfeltételeivel?

Bizony az utóbbi kérdésre nemmel kell felelnünk.

Pedig kérem alázattal a tekintetes tanácsot, a várost ne úgy méltóztassék felfogni, mint valami ásványt, mely holt tömecek tapadása folytán keletkezett, hanem mint szerves lényt, melynek agya, vérkeringése, tüdőre s gyomorra van szüksége, hogy valamikor élet pezsegjen erősnek tervezett tagjaiban.

Folyik a parcellázás, nyitják az utcákat össze-vissza. De ugyan ki gondol ma arra, hogy a keletkező városrészeknek valaha — templomot nem is említék — iskolákra is lesz szüksége; hogy az ottani lakosság majd senyvedésre lesz kárthatóval egy-egy szabad tér, vagy közterület hiányában; messziről lesz kénytelen a napi szükségleteket beszerezni, mert még zöldépiac fölött sem rendelkezik? Pedig az itt felsorolt követelmények tennék az új városrészek életműszereit.

Régi idő óta tudjuk, hogy Amerikában az új városokat először megtervezik s azután építik ki. Első gondjuk, hogy a templom és az iskola számára hely legyen fentartva. Meg nem feledkeznek az üdülő helyekről sem. A polgároknak is megszabott terv szerint kell

Igaz, hogy az öregek és gyermekek végtelenül szeretik egymást.

Miért? A lélektan feladata, hogy keresse a benső összefüggést.

És ha keresi, meg is találja.

Az öregek és gyermekek viszonya, valami csudás. Mert az öregeket egészen elbűvöli az ártatlanság látása. A gyermekeket meg az vonza, hogy ösztönszerűleg tudják; az öregeknél végtelen elnézésre számíthatnak.

Az élet alkonyán, a bucsuzni készülő léleknek boldogságot nyújt a gyermek látása. Ilyen voltam én is! Gyermek. Boldog gyermek. És ez a tudat oly hatalmas suggestióval borul az öreg korra, hogy valósággal — gyermekkorba képzelik magukat.

Pedig csak egy gyermek — ifju kort kapunk a Gondviseléstől.

Ha ezek egykor elmúlnak, visszatérni soha sem fognak.

És mégis... mégis...

Sok öregnek két gyermekora van. Egyik az élet hajnalán, másik pedig alkonyán.

Miért van ez így?

Hogy visszaverődjenek még egyszer a legboldogabb napok emlékei. Hogy még egyszer gyermekek lehessenek.

Azért keresik ösztönszerűleg öregek és gyermekek egymást.

építkezniök. Ugyanezen eljárás szerint tervezik most Budapesten a munkástelepeket. Így aztán mulhatnak az évek, fejlődhetnek az igények; semmit sem kell visszacsinálni s nem kell a rég elhunytaknak sírjaiban megfordulni az utókor átkai miatt.

Az utóbb említett háborzongató dolgot sem képletesen mondtam, hanem a szó legeredetibb értelmében. Mert ily haladás mellett néhány évtized múlva nem oda fejlődik-e a város, hogy nem csupán a mi őseinknek, hanem jó magunknak pihenő esztendőit is kizavarják síri nyugalmukból, hogy hatalmas épületek fundamentumainak adjanak helyet?

De hát nálunk ezzel nem törődnek. Azt mondják; „Lesz, ahogy lesz“. Ha majd valamikor iskolát, vagy közteret kell létesíteni, telkeket fogunk vásárolni, az akadékoskodók birtokát pedig kisajátítjuk. Mert nem az a fő, hogy a közérdek, hanem hogy a közérdekű magán érdek virágozzék s hajtson gyümölcsöt.“

—n.

Irodalom. — Művészet. SZINHÁZ.

„A haza.“ Peterdy Sándor 35 éves színészi működésének évfordulóján előadásra került telt ház mellett „A haza“ című 5 felvonásos dráma. Peterdy arcán a megihletődés jelével vette át a koszorút, mellyel tisztelői neki jubileuma alkalmával kedveskedtek. Ami a darab előadását illeti határozottan jó volt. Kendi Boriska (Dolores) egészen magával ragadta a közönséget. Kitünően alakított. Vele éreztünk vele szenvedtük a fájdalmakat, amidőn erkölcsi bűnének súlya alatt elbukott. Fodor Oszkár (Carlos) szintén ügyesen játszott Peterdy Sándorral (Rysor gróf) együtt. Sipos Zoltán (főhadbíró) Érezkőry K. (Delrió tanácsos) és Szűts András (Vargás törvényszéki titkár) is jól töltötték be szerepüket. Herezeg V. (Alba herezeg), aztán Rónai Imrén (Jónás toronyőr) és Somogyiban (Alberti orvos) illetve a hangjukban van valami olyan, mintha az ember nem venné komolyan a mit mondanak, vagy csinálnak. Szinte az tetszett ki most is, mintha komikus szerepet játszottak volna. Ez azonban a darab előadásának a jószágából nem vont le semmit.

A „Nebántsvirág“ szerdai előadása telt ház és a közönség nagy érdeklődése mellett folyt le. Ekkor mutatkozott be a szatmári közönség előtt Szabó Margit fiatal szubrette énekesnő. Az előadás jól sikerült. Szabó M. mindvégig nagy kedvvel játszott a neki megfelelő szerepben. Legnagyobb sikere volt a 2-ik felvonásban, mely után sok tapsot kapott. Ha szerződtetését ezéblől játszott, esetleges szerződtetése nem volna nyereség a színházra, mivel hangja igen gyenge.

„A kis fészek“. A francia bohózatok egy példánya fenti címen került bemutatásra a múlt esütörtökön. A darab gondolatmenete meséje a sablonos össze-vissza kuszált s bonyolított jeleneteken alapszik. Az első felvonás nagyon ügyes, már a második és harmadik nem érdekes. Van benne sok jó szerep ezek közt kiváló a Fodor Oszkáré (Dubizott). Fodor ki is használta alaposan, sok derűtséget keltett jó humorával. Rónai

(Bavardy) szintén jó volt. Várad Jolán és Gömöri Vilma szereptudás tekintetében sem hagytak semmi kívánni valót. Jó esirkefogó alak volt Somogyi (Pantenille). A többi szereplő többé-kevésbé megállotta a sarat.

„Varázskeringő.“ Strausz híres operettje ez idényben először szombaton került színre a főszerepben Érezkőry Károlylyal, ki Niki szerepét énekelte. Nem mondhatjuk, hogy valami fényes sikert ért el. Hangját nagyon kimélte s minden számot fuvola szerűen énekelte, mintha ezzel előbbre vitte volna az eredményt. Igen ügyes, temperamentumos játékot mutatott be Balla Mariska (Franczi) nemkülönben Tibor Lóri (Heléna). Rónai Joachimja, Somogyi Lothárja és Boda Gusztija elfogadhatók voltak. A díszletek igazán szépek voltak. A kar gyengén szuperált, ideje volna már arra is ügyelni, hogy a kardalosok énekeljenek és ne csak markirozzanak mindent.

Színházi heti műsor: Ma 28-án, szerdán: *Varázskeringő*. Operette. Páratlan.

29-én, esütörtökön: *Siralom házban*, színmű, újdonság, — *Parasztbeesület*, opera. Páros.

30-án, pénteken: *Szerencse malac*. Operette páratlan.

30-én, szombaton: *Izrael*. Színmű. Újdonság, Páros.

1909. február 1-én, vasárnap d. u.: *Dollár királynő*. Operette.

1-én vasárnap este: *Izrael*. II-szor. Páratlan.

Az első magyar hangszereléstán.

A legközelebbi napokban jelenik meg Erdős Tivadar, besztercebányai tanár legújabb műve: „Az összes hangszerek ismertetése“, számos képpel. Ez az első rendszeres mű magyar nyelven, amely az Orsz. Zeneakadémia tantervéhez alkalmazkodva az összes hangszerek szerkezetét, hangterjedelmét, hangszínezetét és zenekari szerepét tárgyalja. A népszerűen, közérthető módon megírt mű, melynek ára 3 korona, Havatka József bizománnyában jelenik meg, Besztercebányán.

HIREK.

A táncz...

Farsang van. A táncz időszaka. Az ember gondolata önkéntelenül a táncz eredetére, természetére, lélektanára vetődik.

A táncz talán egyszerre született — az emberekkel. Mint a mozgás ösztöne.

Nincs talán idő, nincs nemzet, mely a táncot ne ismerné. Hiszen írják, hogy a szerencsétlen rabszolga is olykor tánczban tör ki. Dávid király a frigszekrény előtt táncolt — úgy tört ki belőle — a zelus.

Annyi bizonyos, hogy a tánc a nemzet, a nép individumának sajátos kifejezése.

Minden népnek meg van a maga jellemző táncza. A nemzeti lélek kifejezője az mindaddig, míg idegen érzés, gondolkodás át nem alakítja. Azért, ha a táncz eredeti: a nemzet, a vérmérséklet, a hangulat jellegzetes kifejezője.

Csak egy pár példával szolgálok.

A német pl. mindig csak kering a szédelgő körökben vagy lomhán topog ugyanazon tánczos nővel.

UJ RUHA-ÜZLET!

KORAI ÁRMINNÉ

Augusztus 1-én nyílt meg Szatmáron, Deák-téren, (a Fehér-ház mellett)

kész férfi-, női- és gyermekruha-üzlete,

UJ RUHA-ÜZLET!

ahol a legolcsóbb árak mellett nagy választékban kaphatók férfi-öltönyök, felöltők, utazóbundák, különféle gyermekruhák, valamint dús választékban a legegánsabb női kabátcikkek.

Sokan ebben a jelenségben a német egyszerűséget látják. De az állhatatosságot, a korlátokat ismerő jellemet is.

Bezzeg nem így a francia:

A francia csapodár. Kaczerkodva lengi körül a kört. Udvariasan hajlik minden nőhöz. De alig várja be az alkalmat, már a másikhoz lebben.

A spanyol elkülöníti magát. És csak hasonranguakkal tánczol. Egyszer olvadoz, máskor gögösen, kihívóan, feszesen és nagyon kimérten pöffeszkedik.

Hát a magyar?

Aki a magyar tánczot ismeri, írja egy francia, lehetetlenség, hogy a magyar népet meg ne szeresse.

A magyar majd lebegő szellő. Majd epedő szerelembe olvad. Egyszer csak egyedül száll ki bajnoki tánczra és rengeti a földet.

Oh, a régi magyar táncz? Hova lett? Ki ismeri, ki kedveli, ki tánczolja? Az is megvan már hamisítva. Kevert, mint minden, kozmopolita, mint a szívek érzése.

A magyar tánczot — írja a költőkirály Vörösmarty: könnyűség mellett méltóság és energia jellemzi s ha különös szelid bájjal nem ajánlkozik is, mint a lengyel, de nem bájtalan, ha csak nem erőltetett. Kevesebb lábificamitó feszülést a magyar tánczba, mint egy idő óta színi magyar tánczokban divatos. A természetlen disztelen ugrások, vagy feszülések — rontják, torzítják a magyar tánczot.

Hát ezt 1837-ben írta Vörösmarty.

Azóta milyenné lett a magyar táncz? Különösen a színi táncz?

Tessék jól megfigyelni és jellemezni!

Punktum.

Püspöki díszebédek. A püspök ur Ó Méltósága a mult esütörtökön díszebédet adott a káptalan és a theologiai tanári kar tiszteletére. A káptalan tagjai közül Szabó Norbert ezimz. püspök, nagyprépost és dr. Lessenyey Ferenc apostoli főjegyző, praelátus-kanonok kimentették távolmaradásukat. Jelen voltak: dr. Kádár Ambrus, Hehelein Károly és Pemp Antal praelátus-kanonokok, dr. Binder András papneveldei rektor, kanonok, továbbá a tanári kar tagjai: dr. Láng Antal, dr. Irinyi Tamás, dr. Wolkenberg Alajos, dr. Ratkovszki Soma, dr. Kováts Gyula, Bodnár Gáspár és dr. Török István a seminárium orvos. Vasárnap a megyei és városi előkelőségek közül hívott többeket asztalához a főpásztor. Ott volt gróf Teleki Géza volt belügyminiszter, valóságos belső titkos tanácsos. Jákey Mór, Szerdahelyi Ágoston, Szuhányi Lajos, Kölesy Antal, ber. Kováts Jenő, Kendé Zsigmond, Domahidy István, Jákey Zsigmond, ber. Kováts Miklós, Szeőke Bálint ny. törv. elnök, Kölesy Ferenc kórházi főorvos, Hosvay Endre ny. főszolgabíró, Csaba Adorján főszolgabíró és Cholnoky Imre kir. körjegyző.

Mayer püspök újabb adománya.

Csak nemrég emlékeztünk meg azon tizezer koronás adományról, melyet dr. Mayer Béla ezimz. püspök az általa egyházmegyénkben létesített alapítvány céljaira küldött az egyházmegyei hatósághoz, s ime már uemeslelki

áldozatkészségének egy újabb fényével kell beszámolnunk. Ugyanazon célra ismét tizenegyezer koronát küldött. Nem szükséges ide dieshymnust zengeni, ékesen beszélnek magok a számok, hirdetik nemés intenczióit annak az áldozatos jó szívnek, mely e kiváló lelki tulajdonokkal megáldott főpap keblében honol. Mayer püspök ezzel a szép tényével örök emléket állított magának egyházmegyénkben, abban a megében, melynek kinevezett főpásztor volt, de közbejött súlyos betegsége miatt nem foglalhatta el püspöki székét. Méltán kívánja reá és törekvéseire Isten áldását ennek az egyházmegyének minden jó fia.

Nemesszivü jótékonyág. Pemp Antal praelátus kanonok, az Irsik konviktus felügyelője, a nevezett konviktusban végzett átalakítási költségnek fedezésére 1000 (egyezer) koronát adományozott.

Uj elnök. A gazdasági egyesületnek megvan az új elnöke gróf Teleki Géza volt belügyminiszter, v. b. t. t. személyében. Vasárnap a nemes gróf városunkban volt, ezt az alkalmat használta fel a gazdasági egyesület, hogy testületileg felkeresse és felkérje az etnokség elfogadására. A küldöttség szónoka Szeőke Barna alelnök volt. A gróf készséggel ígérte meg, hogy az elnökséget elfogadja.

Ratkovszki Pál ünneplése. Pál napján a kir. kath. főgimn. ifjusága és tanári kara kedves kis ünnepséget rendezett igazgatójának, Ratkovszki Pálnak tiszteletére. Összegyülekezvén a tornateremben, az ifjusági énekkar Sándor Venczel tanár vezetése alatt sikerült énekeket adott elő, Heringer Mihály VIII. oszt. tanuló pedig szép beszéddel üdvözölte az intézet szeretett igazgatóját. Az ünnepség után a tanári kar kereste fel testületileg az igazgatót, ki előtt Bagossy Bertalan fejezte ki mindnyájok jókívánatait. Az igazgató megköszönte az őszinte jókívánatokat, aztán megvendégelte a tanári kar tagjait.

Uj megyebizottsági tag. Batizon megyebizottsági tagot választottak a mult héten. Két erős párt küzdött egymással és egyáltalán nem lehetett biztosra venni, melyik lesz a győzelem. Végre Jakó Endre neve került ki az urnából, aki 42 vokssal előzte meg ellenfelét Sándor Emánuel.

Áthelyezett bírósági jegyzők. Az igazságügyminiszter dr. Nagy Béla halmi kir. járásbírósági jegyzőt a técsői, Szigeti Géza rahói járásbírósági jegyzőt a szelistyei járásbírósághoz helyezte át.

Gyászhir. Bernáth József nyug. megyei várnagy 81 éves korában Mszigeten elhalt. — Lenhartovics Károly esendörhadnagy 29 éves korában Mszigeten elhalt. A temetésen, melyet Müller Károly apát plébános végzett, báró Perényi Zsigmond főispán és Szabó Sándor alispán vezetésével megjelent a vármegye tisztikara, megjelent továbbá testületileg a cs. és kir. közös, a honvéd és esendörtisztikar. — Korponay Ferenc nyug. kinestári tisztviselő 89 éves korában Nagybányán rövid szenvedés után elhalt. Holttestét a családi birtokra, Tekefaluba szállították, hol pénteken délután helyezték örök nyugalomra. — Miklós István

m. kir. társépntári kezelőtiszt pénteken reggel Nagybányán elhalt. Vasárnap délelőtt temették el.

A hadsereg köréből. Ó felsége Flontás Demeter városi számtisztet a cs. és kir. 5. gyalogezred tartalékában hadnagynak nevezte ki.

Hirtelen halál. Tóth József zárda gazda tegnap délben, a mint a zárda udvarán foglalatokodott, hirtelen összeesett és meghalt. A halál oka szívszélhűdés volt.

Áthelyezett tanítónő. A vallás és közoktatási miniszter Fliesz Henrikné huszti állami elemi iskolai tanítónőt a nagybánya-borpataki állami elemi iskolához helyezte át.

Hymen. Román József a helybeli kisegítő iskola állami tanítója a tegnap jegyet váltott, Báthori Ilonka okl. tanítónővel. — Dudits Miklós beregszászi segédtanfelügyelő jegyet váltott Nagymihályon Bacsinszky Anna urhölgygyel. — Magyar László órmódi (Bereg m.) gk. tanító jegyet váltott Suszta Mariska kisasszonnyal Rakaszon. — Winkler Ferenc villanyvilágítási főgépész a napokban tartotta esküvőjét városunkban. Benkő Máriával.

A Kaht. Kaszinó. 1909. február 2-án a Ceczil-Egylet dísztermében, este 6 órai kezdettel tartja felolvasó estélyét. Program: I. Quartette: előadják Dörner István, Ferenczy János, Jaklovics György, Márton Lázár, Mondik Endre, Noéh M., Pfeiffer Jenő, Székely Gyula, Schveglér Ferenc és Tary Lajos urak. II. Felolvasás: Gróf Beresényi Miklós humoráról. Irta és felolvassa Ferenczy János ur. III. Szavalat. Előadja: Hankisz Blanka kisasszony. IV. Tréfás jelenet. Előadja: Fábian Lajos ur. V. Uj monolog. Előadja: Fábian Lajos ur. Misor után társas összejövetel tánczcal a Kath. Kaszinóban, melyre külön meghívó nélkül ezuton hívja meg az érdeklődő közönséget a rendezőség.

Áthelyezett ovónő. A vallás és közoktatási miniszter Bárdos Paula szolyvai állami ovónőt a munkácsi I-számú állami ovódához helyezte át.

Ezüstlakodalom. Városunknak egy igen tekintélyes polgár Molnár Mihály füszerkereskedő és neje Pigay Irma ünnepelték e hó 25-én házasságuk 25 éves fordulóját. A jubiláns párt igen sokan keresték fel szerenese-kívánataikkal. Mi is őszinte szívből kívánunk nekik zavartalan boldogságot.

A vörheny áldozatai. Csusz Kornélia polgári iskolai növendék a vörheny áldozata lett. Tőle másik két testvére is megkapta a ragályt s a 10 éves kis Józsika néhány nap mulva követte nővérét a halálba. Vasárnap temették el.

Oltáregyleti estély. A nagykarolyi Oltáregyesület február 2-án tartandó műkedvelői előadással egybekötött táncmulatság igen jóízűnek ígérkezik. A világhírű „Quo vadis?” egyes dramatizált jeleneteit fogják a műkedvelők előadni; Viciniust Tremba Márton, Petróniust Erdőssy Vilmos, Szent Pétert Papp Kornél, Aulust Darabánt András, Li-giát Janiczky Irma, Pompóniát Tóth Ilonka, Ennikét Irsik Miezi, Aktet Kerekes Erzsike fogják személyesíteni. A felolvasást Récei Ede kegyesrendi házfőnök tartja. Ezenkívül lesznek zeneszámok és egy vig monolog is.

HALÁSZ SÁNDOR úri és női cipész SZATMÁR, DEÁK-TÉR 7. sz. (HALMI-HÁZ.)

Ajánlja a mélyen tisztelt közönségnek egészen újonnan és a mai kor igényeinek megfelelően berendezett **cipész-műhelyét**, hol is a legelőgánsabb kivitelben készülnek mindenféle, **schevraulakk, box, zerge és strapa-czipők.** Vidéki megrendelésekre és hibás lábakra különös gond fordítottatik.

Tanítói internátus. A városunkban felállítandó tanítói internátushoz a megyei tanítók nap-nap után jelentkeznek hozzájárulással. Ime a legújabb kimutatás: *Borkutyán* Gergely Szakállasdombó 20, *Cserenyákné* F. Irén Nagykároly 20, *Erdélyi* Gábor Kaak 20, *Gaál* Ferencz Apa 50, *Irimiás* János Szatmármázsadány 50, *Krájger* István Dara 20, *Kreszák* István Genes 20, *Kántor* János Kántorjános 20, *Lázár* János Laczfalu 20, *Marosán* Viktor Avassfelsőfal 25, *Marosán* Viktorné Avassfelsőfal 25, *Major* Ágoston Erdengeleg 20, *Mokk* István Szamosdob 20, *Mátéffy* Margit Giródtótfalu 20, *Melegh* Andor Avassujváros 20, *Majoros* Andor Botpalád 20, *Major* Aurél Ivácskó 20, *Miklé* Ágost Rákosterebes 20, *Muth* János Krasznaterebes 20, *Monoki* Sándor Ura 20, *Mánn* Gábor Borválaszt 20, *Nyisztor* Amália Kapnikbánya 20, *Nagy* Péter Szamoslippó 20, *Neubauer* Hermin Nagybánya 20, *Nagy* Anna Nagysomkut 20, *Nyikora* Gergely Mogyorós 20, *Nagy* Károly Giródtótfalu 20, *Nagy* József Nagykároly 20, *Niedermanné* Boján Irén Nagykároly 20, *Nagy* Géza Nagypalád 50, *Obetkó* Bella Nagybánya 20, *Ölyüs* Lajos Kőszegremete 20, *Popán* László Szatmárhegy 20, *Pongor* László Erdengel 20, *Pappné* Méder Mária Hirip 20, *Papp* Gyula Laczfalu 20, *Petneházy* Paula Nagybánya 20, *Petruska* Margit Nagybánya 24, *Princzinger* János Csomaköz 20, *Pivay* György Nagydobos 20, *Papp* Kornél Hirip 20, *Ptyánk* György Nagykároly 20, *Petráskó* Sándor Porosalma 25, *Pótor* Dániel Riese 20, *Prunár* Mihály Érendréd 20, *Pap* János Kékesoroszfalu 20, *Román* László Kőváremete 24, *Rozsos* István Nagybánya 20, *Román* János Szatmárudvari 20, *Rusz* Simon Batiz 20, *Rácz* János Esztró 20, *Risenbach* Mór Nagykároly 20 koronát jegyeztek elő az internátus ezéljaira (folyt. köv.)

Farsang. A kath. legényegyesület, már lapunk mult számában említettük, e hó 31-én, vasárnap este tartja táncmulatságát saját helyiségeiben. — A kereskedő ifjak köre e hó 30-án, szombaton este rendez hangversennyel egybekötött táncmulatságot saját helyiségeiben (Petőfi-utca 7.) Személy-jegy 2 K., családjegy 5 K. — A szatmári műkedvelő fényképezők egyesülete febr. 1-én, hétfőn este rendez táncmulatságot a társaságkörben. Kezdeté 9 órakor. Belépti-díj személynként 3 K., családjegy 7 K. — A tüzoltók álarozos bálja e hó 31-én lesz a Vigadóban.

Elítelt párbajozók. A nagykárolyi kir. járásbíróság párbajvétség miatt *Kölesey* Bélát egy napi, *Wieser* Miklós láptársulati tisztviselőt három napi államfogházra ítélte.

Legényegyleti mulatság. A helybeli kath. legényegyesületnek e hó 31-én tartandó táncmulatságára már szétküldötték a meghívókat. A mulatság ingen kellemesnek és szépsikerűnek ígérkezik. A műsort már lapunk mult számában közöltük, most ismét felhívjuk a figyelmet, mert miként az előjelekből látható, meg fogja érdemelni, hogy minél számosabban jelenjenek meg. Kezdeté 1/2 8 órakor. Személy-jegy 80 fillér. A mulatság az egyleti helyiségben lesz.

Beírások a zeneiskolába. A második évre való beírások a zeneiskolában (Rákóczi

u. 14 sz.) e hó 30-án és február 1-én délután 4 órától fognak történni. E beírás és felvétel csak oly növendékekre vonatkozik, kik az iskolai év kezdete óta nem voltak az intézet kötelekében, de körülményeiknél fogva már e félévtől kezdve is óhajtanának rendszeres zeneoktatásban részesülni. Az első félévre beírott növendékek iránt viszont tisztelettel értesítjük az illető szülőket vagy ezek helyetteseit, hogy ha érdekeltjeik netalánvaló kilépési szándékukat e hó végeig zeneórájuk alkalmával be nem jelentik, intézetünk őket a teljes II. félévre is rendes növendékeiknek fogja tekinteni, a reájuk háramló kötelezettségekkel. Szatmár-Németiben, 1909. január 25-én, az igazgatóság.

Szives figyelembe. A folyó évi első számú, egyházmegyei körlevélben 6. lapon a tanítókör: gyűlések részére kitűzött tételek másodikának nyomdahibája így javítandó ki: 2. Minő eredményei vannak a népiskolában az okos és minő eredményei vannak az okatlan *emléztetésnek*.

Nagy tűz volt a mult nap Szinérvár-alján. A fűszerkereskedők közös raktára gyuladt ki, s miután sok robbanó anyag volt benne elhelyezve, melyek a vész rohamos terjedése közben explodáltak, az épület oltására gondolni sem lehetett. A tüzoltók a szomszéd házakat igyekeztek inkább menteni, ami sikerült is. A raktár leégett. A kár tetemes, de részben biztosításból megtérül.

Sorshuzás. A szatmári és szatmárhegyi első korosztályú állításkötelesek sorshuzása február 7-én lesz a városháza tanácstermében. Az érdekeltek 1/2 9 órakor jelenjenek meg.

Lesz csatornázás. A csatornázás és vízvezeték megvalósítása küszöbön áll városunkban. Erre enged következtetni azon körülmény, hogy a tervek elkészítésére a hatóság meghirdette a pályázatot. Bizony, nagyon ideje volna, akkor nem lenne annyi pusztító járvány városunkban.

Adományozás. A helybeli „Termény és Hitelbank” 100, Mertz István kereskedő 50, Krasznabélték község 20, Jánk 20, Darnó 10, Majtis 10, Nyírvasvári 30, Nyíresászári 10, Érendréd 20, Erkörtvélyes 30 koronát adományozott a városunkban felállítandó tanítói internátusra. Fogadják a nemes szívű adakozók e helyen is az építő-bizottság hálás köszönetét.

Mészárosok és hentesek bálja. Hosszu idők multán a szatmárnémeti önnálló meszárosok és hentesek ismét megtartják a multban igen jó hírnévnek örvendett báljukat Szatmáron, 1909. évi február hó 14-én, a Pannónia összes termeiben. A rendezők, akik mindannyian önálló mesterek, rendkívüli tevékenységet fejtenek ki a bál sikere érdekében, amely kétségtelenül az idej farsang legszébb mulatságául ígérkezik. A meghívók most küldetnek szét. Személy-jegy 2 kor., családjegy 5 korona és karzatjegy, amely a terembe lépésre nem jogosít 2 korona. A báli tiszta jövedelem egyenlő részben fogja illetni a létesítendő tanítók házáat, a mentő egyesületet és a tüzoltókat.

Az adóreform ellen. Nagy felfordulás keletkezett az egész országban az adóreform ellen. Az Orsz. Kereskedelmi Egye-

sület a vezetője, *Sándor* Pállal az élén. A kereseti adót hirdetik sérelmesnek a szabad foglalkozású egyénekre. Különösen hangzik, mikor az adókules 10 százalékról 4- és 5-re száll. Politikai agitációnak lehet mondani az egészet, sakkhuzss a kormány ellen a régi szabadelvűek részéről. Nálunk is volt agitációnális gyűlés vasárnap délelőtt. A központ kiküldöttje, dr. *Katona* Sándor ismertette a sérelmeket. Természetesen a reform ellen óvást emeltek.

Fénylett Vincze! Régi-régi szokás, öregeink szokása, hogy *Vincze* napján (jan. 22-én) ugyanevak vigyázzák, várják — vajon fénylik-e? Süt e a nap? Mert:

Ha fénylik Vincze
Tele a pinze...

Hát fénylett. Legalább Szatmáron pompásan ragyogott a nap, akár tavaszkor. De hogy tele lesz-e a pinze? Az bizony ettől a fényességtől talán legkevésbé függ. Isten kezében van a szőlőfürt is, mint a legkisebb fűszál. Annyi bizonyos, hogy ha nagy termés mutatkoznék... a gazdák jobban el látnák magukat hordóval, mint a mult évben. Nem csak vásár... de szüret után — okosodik a magyar.

Az iparostanoncz iskola bezárása. A polgármester tekintettel a vörheny betegség terjedésére az iparostanoncz iskolát mint eme fertőző betegség terjesztőjét a tisztí főorvos véleményes jelentése alapján egyelőre 14 napra bezárta.

Vesztett kutyák. Városunk területén vesztett kutyák kóborolnak. Szombaton lőttek meg egyet, mely sok kutyát és más állatot is megharapott. Tudomásunkra jutott, hogy az esetet még titkolják a hatóság előtt. Ez a most bitangolt vesztet kutya megharapta egy *Bence* nevű fuvarosnak a lovát és *Magyar* János nevű gazdálkodónál három kutyát tett tönkre. Jó volna, ha a rendőrség utána nézne, mi igaz ebből a dologból.

Országos vásárok. A szatmári országos vásárok a hatóság által a folyó évre tévesen lettek meghirdetve. Mi is aszerint közöltük le. Most a tanács észrevevén a hibát, igyekezett azt megkorrigálni, de az idő rövidsége miatt az első vásár napja a heti lapokban már nem jelenhetett meg. Az országos vásár napja nem febr. 2 és 3., hanem január 26 és 27-ké. A többi hónapokban márczius 16. 17. április 27. 28. június 29. 30. szeptember 28. 26. és november 16. 17.

A népkönyha jötevői. Réwy Miklósné és dr. *Rácz* Endréné urnók 213 kor. 20 fillért gyűjtöttek a népkönyha szegényeinek: Dr. *Boromissza* Tibor 50 kor., dr. *Lessenyey* Ferencz, *Hehelein* Károly 30—30 K, *Szabó* nagyprépost 20 K, *Pemp* Antal, *Bartha* Kálmán 10—10 K, *Uray* Jenőné, *Hámon* Róbert, *Benedek* Józsefné, *Roóz* Testvérek, *Osztrák*-magyar bank 5—5 K, *Cholnoky* Imréné 4 K, dr. *Nagy* Barna, *Sréter* Adolfné, 3—3 K, dr. *Wolkenberg* Alajos, *Reiter* Béláné, *Dellman*, *Dominus* Simon, *Bossin*, *Meisler* Zseni, *Kassay* K. 2—2 K, *Lahonetz*, *Kertész* Pál, *Roóz* Szilárd, *Baranyi* Gyula, *Majoros* Richárd, *Hubán* Gyula, *Bölonyi* László. *Szeles* Béla, B. J., *Andrássyné*, *Hoffmann* József, *Kádas* József, *Mondik* Endréné, özv. *Maro-*

Fogorvosi műtermem
széki palotával szemben).

és lakásom a *Lévay*-palota emeletén, *Hám* János-utca 12-ik szám alatt van (a kir. törvény-
Kiváló tisztelettel **BAKCSY**, fogorvos.

sán Józsefné, Hronyeczné 1—1 K. A népkonyhán adakoztak: Isaák Elemérné urnő Rozsályból, N. N. 50—50 K, „Sasok“ asztalársasága 16 K 26 fill, Friedmann Helén gyűjtése 5 K 20 fill, Kovács Józsefné 3 K, Zsolnay Árminné 2 K, Felmann Mórné, Csendes Jenny, Melehner Hermanué. 1—1 kor. A nemessiyü adakozóknak ezton mond halás köszönetet az Elnökség.

Hirdetmény. Ebzárlat 1909. évi január hó 22-ik naptól, 1909 évi márczius hó 2-ik napig rendeltetett el. Kutyák szájkosárral látandók el és pórázon vezetendők; szájkosár nélkül az utcán szabadon talált ebek kiirtatnak. Szatmárnémeti, 1909. évi január hó 23-án. Tankóczy Gyula, rendőrfőkapitány.

Egy kis tudnivaló. A budapesti királyi ítélőtábla, mint felülvizsgálati bíróság nemrég kimondotta: „Mint hogy a munkaadók a segéd jogtalan kilépése esetében sines joga a segéd munkakönyvét tetszés szerinti ideig visszatartani s ezáltal a kilépő segédet a munkakeresés lehetőségét hosszabb időre megfosztani: azért, ha a munkaadók a könyvet visszatartják és ennek folytán a segéd nem tud alkalmazást kapni, a munkaadó neki kártérítési kötelezettséggel tartozik.“

Szerkesztői üzenet.

„Mi“ Izzelsten dolgok azok. Közholycok. Így nem szabad nekünk írni.

Kakszentmárton. Nem válik be.

„Fiámhoz.“ A jó atyának igen szép, megható, tanulságos *privát* levele. De a nyilvánosság elé nem való. Míg a fiuknak elküldve igen hasznos és üdvös, addig a közönség előtt — érdektelen. Telik onnan más irányu is.

„Az élet utjain.“ A modern öngyilkosok krónikaszéri leírása, tele lélektani tótázást állással. Magyar ember nem ír így: „mondjad meg nyilten“. — „Elza sár.“ Vigasztalja meg, de ne ilyen sallangos nyelvezettel. Cselekvény nélkül való elmesfuttatás. Nem közölhető.

„1848“ márc. 15. Ha jó előadással elmóndja, hatást érhetne el vele. De világért se közöljük akkor nyomtatásban, mert tönkresilányítja — a beszéd hatását. Hangulat... hangulat és parányi eszme, gondolat. „Szeretett jó Elnökünk.“ Egészen *privát* költemény. Helyi érdekkü. Már azért sem közölhető. A többi okokat azért nem is szükséges felhozni. *Nántü* Az irás olvashatatlan. A költemény használhatatlan. Következésképp — közölhetlen is. (Többi kéziratról közelebb.)

Munkatárs: **Vlazáts Vincze.**

Nyomatott a Pázmány-sajtóban Szatmáron.

Házvezetőnő

aki jó bizonyítványokkal rendelkezik, ért a külső gazdasághoz is, szerény feltételek mellett alkalmazást keres. Cím: **Katona Angela Egri**, u. p. Mikola, Szatmár m.

Aki jó bort szeret inni, keresse fel a HUNGÁRIÁT. Egy liter új bor házhoz 28 krajczár. Kiemelendő még a többek közt egy palacska saját töltésű bor Hungária gyöngye cím alatt 50 krajczár.

BABAKOCSIK ÉS RINTALOVAK Megkezdődött a farsangi vásár!!

Óriási választék újdonságokból, melyek egyedül csak

a Szatmári Bazárban

KAZINCZY-UTCZA 10. SZÁM ALATT, ahol kifogyhatatlan választékban kaphatók: játékok, emléktárgyak, fonografok, üveg, porcellán, alpaca, díszműárak, pénztárcák, zsebkések, aczélevőeszközök, fonografok és grammofonok és ezekhez lemezek. — A legújabb műöntvények valódi ezüst platirozással, u. m.: tintatartók, díszórák, hamutartók, gyümölcsállványok, china-ezüst árukban órák, hamutartók, gyümölcsállványok, china-ezüst árukban mindennemű dísztárgyak. — **A legszolidabb szabott árak**, pontos kiszolgálás. — Vidéki megrendelések pontosan teljesíttetnek. — Szíves pártfogást kér

BLATNICZKY ISTVÁN SZATMÁR,

KAZINCZY-UTCZA 10. SZÁM ALATT LEVŐ

„**Szatmári Bazár**“-jában.

SZOLID SZABOTT ÁRAK!

Köttessük könyveinket Gárdos Ferencz

könyvkötészetében Szatmár, Kazinczy-utca 6-ik szám, hol izléses és esinos munkát gyorsan és jutányosan készíttetnek.

Értesítés. Értesitem a m. t. közönséget, hogy ház, birtok, üzlet és lakásközvetítő irodámat Várdomb-utczába, az izr. templommal szemben helyeztem át. **Zichermann Mór**

Aki egy jó varrógépet óhajt venni, az forduljon teljes bizalommal **Hammer Ignácz** műszerészhez Szatmár, **Battyhányi-utca 1-ső sz.**, mert mint értesültünk, megszerezte a világhírű „Pfaff“ gépek egyedüli képviselőjét és ez maga is már a legnagyobb biztosítékot nyújtja arra, hogy egy kitűnő varrógépet kap az, aki nála szerezi be ezen cikkben a szükségletét.

Bakos és Papp

épület- és műlakatosok SZATMÁR, Kazinczy-utca 28. sz.

Ajánljuk a mai kor igényeinek megfelelően berendezett

lakatos-műhelyünket

a m. t. közönség szives figyelmébe, hol is a legszolidabb árak mellett készítünk mindennemű épületvasalásokat, modern vasrácsokat, kapukat, ajtókat, sírkerítéseket, esinos kivitelű takarék-tűzhelyeket és modern kivitelű vasbélégyzőket.

Különös gondot fordítunk kutfelszerelésekre és mindennemű javításokra.

PAPP IMRE, SZATMÁR

ÉPÜLET ÉS MÜBUTOR-ASZTALOS, MÁTYÁS KIRÁLY-UTCZA 41.

Ajánlja a mai kor igényeinek megfelelően berendezett

ÉPÜLET ÉS BUTOR

ASZTALOS-MÜHELYÉT

a m. t. megrendelő közönség szives figyelmébe.

Tartós munka, pontos és szolid kiszolgálás.

A kolozsvári „Kristály“ Gőzmosó és Vegytisztító Gyár:

mos, tisztít, fehérneműeket és felsőruhákat a legszébb kivitelben, gyorsan, elönyös árak ellenében. **Tíz koronát** meghaladó megbízások bérmentve küldetnek vissza.

Csomagolás díjtalan!

Cím: **„KRISTÁLY“**

GŐZMOSÓ GYÁR
KOLOZSVÁR, Pályaudvar.

100.000

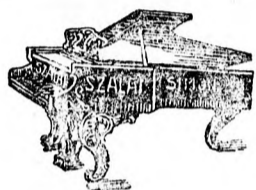
lábát tesz tönkre a szűk cipő. Aki ennek ellensége, önmagának meg jóbarátja, az rendelni fog izlése szerint cipőt

VALEK és RAJZ

cipész mesterek üzletében

Szatmár, Eötvös-u. 2. szám
(Heinrich-palota.)

Legalkalmasabb ajándékok órák- és ékszerekben beszerezhetők **SZABÓ GUSZTÁV** órás, ékszerész és látszerész üzletében Szatmár, Attila-utca.

Hangszer üzlet!

Szalai Simon

hangszer és zongora-
készítő s hangoló

Szatmár, Kazinczy-u. 14.
Guttman-palota.

Makóczy Géza papi és polgári
szabó

Szatmár, Eötvös-utca 4/a. sz.

Ajánlja a főt. lelkész urak szives figyelmébe modern szabó műhelyét, hol is mindennemű reverendákat és papi öltönyöket a legnagyobb pontossággal és jutányos árak mellett készítenek.

Tisztelettel

Makóczy Géza, sekrestyés.

Száraz tűzifa kapható

a következő árakban:

I. oszt. bükkhasábfa	házhoz szállítva	1 öl 30 K
I. „ gyertyánhasábfa	„	1 öl 32 K
I. „ tölgyhasábfa	„	1 öl 32 K
Doronfa, gömbölyű	„	1 öl 28 K
1 mm. vágott tűzifa	„	2 K 20 fillér

Tisztelettel

MÓNUS LAJOS

tűzifakereskedése Szatmár-Németi
István-tér 22. szám.

Hölgyek figyelmébe!

Több évi külföldi tanulmányaim, tapasztalataim és gyakorlataim után hazajöttem és szülővárosomban **Széchenyi-utca 14. számú házban** (Árpád-utca sarkán) angol és francia

női felsőruha divattermemet

megnyitottam. A nagyrabecsült hölgyek szives pártfogását kérve, maradtam tisztelettel

Bánk Lőrincz,

a berlini szabásztani akadémián kiképzett okl. szabász.

Üzlet átvétel. A Néhma Lajos Józser kávéüzletét átvette **Benkő Sándor**, kinek előzőkenysége és szakképzettsége biztosítja a vevő közönséget. 10—12%-al olcsóbban szerelhetjük be kávé szükségletünket mint bárhol.

SZABÓ SÁNDOR, SZATMÁR

SZOBRÁSZ, ARANYOZÓ ÉS OLTÁRÉPÍTŐ, WESSELÉNYI-UTCA 3. (SAJÁT HÁZ).

Üzlet áthelyezés!

Tisztelettel értesitem nagyrabecsült megrendelőimet, hogy

SZOBRÁSZ-, ARANYOZÓ- ÉS OLTÁRÉPÍTŐ-MŰTERMEMET

újónnan átalakítva, saját házamba, Wesselényi-utca 3. szám alá helyeztem át.

Kérem az igen tisztelt megrendelőimet, hogy bizalmukkal a jövőben is megtisztelni sziveskedjenek.

HORVAY és SZABÓ

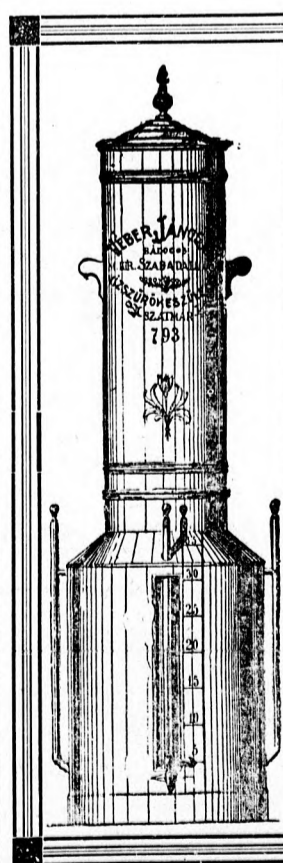
festők Szatmár, Kinizsy-u. 29.

Elvállalnak szobafestést, mázolást, czim- és czimer-festést, valamint aranyozást és tapétázást. Templom festéseket minden stílusban.

:: :: Üveg czimtáblák készítése :: ::

Weber János K.

szpecialista bádogos, több szabadalom tulajdonosa
SZATMÁR-NÉMETI, SZIRMAI-UTCA 1. SZ.

Az egészség fenntartására legfontosabb kellek a tiszta, baczillusmentes ivóviz. **A Weber-féle szabadalmazott**

VIZSZÜRŐ-KÉSZÜLÉK

folyók, valamint furtkutak vizeit kristálytisztára szűri, így lehetővé teszi a legegyszerűbb háztartásban is a pompás, jó víz előállítását. A vízszűrő-készülék kezelője egyszerű és orvosilag kipróbált. Hasznos háztartási kellek és **rendkívül olcsóságánál fogva** eddig is nagy elterjedésnek örvend. Különösen ajánlatos vendéglők, kávéházak, iskolák és intézetek részére.

A készülék ára:

15 liter űrtartalommal	— — — — —	20 korona.
25 „ „	— — — — —	24 „
35 „ „	— — — — —	28 „

Nagyobb méretekben külön árajánlat. Vidéki rendelésnél 3 korona csomagolási díj számítatik.

Egyidejűleg értesitem a t. közönséget, hogy **új szállópermetezőket** készítek és javítok. Bárminő alkatrészek szintén kaphatók.

Törvényileg védve. — Vízszűrőm utánzása tilos.

Olesó tűzifa!

A tölgytörzsokfát a nagy kitermelés folytán ölenként 4 koronával leszállított. Fél öl feldarabolt száraz tűzifa házhoz szállítva 468.

12 korona 12

Csonkási bérlelünkön átvéve **8 korona.** — Ugyanott **gyepföld** kapható kerti vetemények, dinnye, káposzta, hagyma stbre felibe vagy bérbe

Neuschlosz Testvérek

Szatmár, Deák-tér 7., I. em.
Irodai telefon 16. szám. — Gazd. telefon 155. sz.

Hammer Ignátz

műszerész, kerékpár és varrógépraktár Szatmár, Batthyányi - u. 1.
Schwarz Albert-féle bolthelyiségben.

Világhírű
„PFAFF“

varrógépek Szatmárme-
gye egyedüli képviselője.

**Kedvező részletfize-
tés, 8 éves jótállás.**

Szakszerű javítóműhely

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Elsőrendű porosz kő- szén és vágott tűzifa

valamint

**I. rendű bükkhasábfa,
I. rendű gyertyánfa,
I. rendű cserfa,
I. rendű tölgyfa,**

vastag hántott vargafa,
többféledorongfakapható

Fischer Herman

első Szatmár-belvárosi villamos
favágoda és szénkereskedés

Báthory-utca 10. sz. Telefon 122.

Raktárak: a lakásnál, a Szentvér-
és máv. állomásnál.

Árjegyzék

BÖLÖNYI LÁSZLÓ

MÉSZÁROS és HENTES, FRISS és FÜSTÖLT HUSNEMŰEK ÜZLETÉBŐL

SZATMÁR, a Széchenyi-utca sarkán.

Az árak változás esetén kötelezettség nélkül, készpénz vagy utánvét el értendők.

5 kilós postarendelmény pontosan eszközöltetik.

Telefon 85.
Helyi 1 kor. ér-
tékű vásárlás már
helybe szállítva.

Helybeli
megrendelések
házhozszállítva.

Friss husok.		Füstölt árak.	
frt.	kr.	frt.	kr.
1 ko. marhahus peesenyé	60	1 ko. debreczeni páros	90
1 " " levesnek	58	1 " lengyel kolbász	80
1 " sertéshus	64	1 " sonka kolbász	80
1 " borjúhús	76	1 " krakói " "	80
1 " bárányhús	60	1 " krinolin " "	80
1 " juh-hús	—	1 " parizer " "	80
1 " friss hár olvasztani	72	1 " máj sajt	80
1 " " szalona	72	1 " disznófej sajt	74
1 " " bőrnélkül	72	100 pár virsti tormás	5
1 " friss kolbász borsos	76	100 pár frankfurti	8
1 " fokh. citromos	76	100 drb. salvaládó	5
1 " friss zsír	80		
Kolbász árak.			
1 ko. szalámi	2	1 ko. sonka páczolt	1 20
1 " füstölt magy. kolb.	90		

Tisztelettel: *Bölönyi László.*

IFJ. RUBINSZKY

IPARI MŰVÉSZETI

SZATMÁR, UJ-UTCA 3/a SZ. (SAJÁT HÁZ).

FERENCZ

MŰHELYE

Modern háló, ebédlő, szalon vagy
uri szoba berendezések, vala-
mint leányszoba berendezések
művészi kivitelben készülnek.
KIVÁNATRA TERVEKKEL IS KESZSÉGGEL SZOLGÁLOK.

Inglík József

polgári-, papi- és egyenruha-üzlete

Szatmár Deáktér. Városház-épület.

Több egyenruházati intézet szerződött szállítója.

Készít mindennemű *polgári öltönyöket, papi reverendá-
kat*; mindennemű öltöny készítésnél a fősúlyt az *elegáns sza-
bás és finom kivitelre* fektetem, a mellett teljes kezességet vállalok
szállítmányaim valódi színe és tartósságáért.

Állandó nagy raktár honi és angol gyártmányú szövetekben,
Elsőrangú egyenruházati és hadi felszerelési intézet. Üzletem *nagy
forgalma* által áruimat *olcsóbb ár mellett szállíthatom*, mint
bármely más czég.

Átalakítások gyorsan és olcsón eszközöltetnek.

Kérem ennél fogva engem becses megrendeléseivel megtisztelni-
biztosítom, hogy a legcsekélyebb megrendelésnél is a legnagyobb
megelégedésre fogok szolgálni.

INGLIK JÓZSEF,
szabómester.